

Matamaitic

An Mata (fir) An Mhatamaitic (bain)	Sampla	Míniú ar an riail ghramadaí
An tuiséal ainmneach/ cuspóireach	Is maith liom an mata . Is maith liom an mhatamaitic .	Tá séimhiú ar an mhatamaitic mar gur ainmfhocal baininsneach í. Níl aon séimhiú ar an mata mar gur ainmfhocal firinsneach é.
An tuiséal tabharthach 	Tá scrúdú againn ar an mata inniu.	Réamhfhocal + an + urú ar chonsan (leis an, faoin, ón, ag an, roimh an + urú ar chonsan) Réamhfhocal + an + gan aon rud roimh ghuta.
	Tá scrúdú againn ar an mhata inniu.	Réamhfhocal + an + séimhiú ar chonsan (leis an, faoin, ón, ag an, roimh an + séimhiú ar chonsan) Réamhfhocal + an + gan aon rud roimh ghuta.
An tuiséal ginideach	Múineadh an mhata Múineadh na matamaitice	Focal firinsneach sa cheathrú díochlaonadh is ea mata . Focal baininsneach sa dara díochlaonadh is ea matamaitice .

EOCHAIRFHOCAIL DON MHATA

A	
Achar 	Líon na n-aonad cearnach (an spás) taobh istigh de chruth. 4cm^2
Aiceanta (uimhreacha aiceanta)	Na huimhreacha comhairimh ó 1 ar aghaidh, m.sh. 1, 2, 3, 4 .
B	
C	
Codán	Cuid áirithe de mhéid iomlán, m.sh. $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$
Corruimhir	Uimhir nach féidir a roinnt go cothrom ar a dó, m.sh. 3, 9, 15 .
Cumhacht	Siombail a léiríonn iolrú (faoin uimhir chéanna) líon áirithe uaireanta, m.sh. $3^2 = 9$.
D	
Deachúil	Uimhir ina bhfuil pointe deachúlach, m.sh. 3.4; 7.8 .
Dealú	Uimhir a bhaint ó uimhir eile, m.sh. $5 - 3 = 2$.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

D (ar lean)	
Deimhneach (Uimhir dheimhneach)	Uimhir atá níos mó ná náid, m.sh. 3, 678, 10,000 .
Difríocht	An difear (difríocht) idir dhá uimhir.
Diúltach (Uimhir dhiúltach)	Uimhir atá níos lú ná náid, m.sh. -4, -15 .
E	
F	
Fachtóir	Uimhir a théann isteach go cothrom in uimhir eile.
An fad	Cé chomh fada is atá pointe amháin ó phointe eile.
Fréamh chearnach	Uimhir a iolraítear fúithi féin leis an uimhir chearnach a thabhairt, m.sh. $\sqrt{25}=5$
G/H	
Graf	Léaráid a thaispeánann sonraí áirithe.
	
I/J/K	
Iolraí – iolraithe	An toradh nuair a iolraíonn tú uimhir faoi shlánuimhir eile, m.sh. 12 = 3 x 4
Iolrú/iolrúchán	Uimhir ar leith curtha leis an uimhir chéanna líon áirithe uaireanta. Léirimid é leis an tsiombail x , m.sh. 5 x 3 .
L	
An leithead	Cé chomh leathan is atá cruth.
M	
Measctha (Uimhir mheasctha)	Uimhir a bhfuil slánuimhir agus codán inti, m.sh. 2³/₄
N	
O	
P/Q	
Príomha (Uimhir phríomha)	Uimhir nach bhfuil ach dhá fhachtóir aici – an uimhir í féin agus uimhir a haon, m.sh. 5, 7, 13 .
R	
Ré-uimhir	Uimhir is féidir a roinnt go cothrom ar 2, m.sh. 4, 16, 28 .
Roinnt	Uimhreacha/rudaí a dheighilt. Léirimid é leis an tsiombail ÷
S	
Saighead	Siombail a léiríonn treo, m.sh. →
Slánuimhir	Uimhir dheimhneach nó dhiúltach nach codán ná deachúil í.
Suimiú	Uimhreacha nó rudaí a chur le chéile, m.sh. 4 + 6 = 10; 12 + 3 = 15 .
T	
An toradh	An freagra a fhaighimid nuair a iolraímid dhá shlánuimhir faoina chéile.
Triantán	Cruth a bhfuil 3 shlios air.

LEABHRÁN TÉARMAÍ

U/V/W/X/Y/Z

Uimhirlíne

Líne a bhfuil uimhreacha marcáilte uirthi.

Téarma

Míniú